

Sygn. akt I CSK 212/17

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa T. B.

przeciwko P. P.

o ochronę dóbr osobistych,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 listopada 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 15 listopada 2016 r., sygn. akt I ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 360 (trzysta
sześćdziesiąt) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 21 maja 2015 r., Sąd Okręgowy w W. po rozpoznaniu sprawy z powództwa T. B. przeciwko P. P. o ochronę dóbr osobistych zobowiązał pozwanego do przeproszenia powoda poprzez doręczenie powodowi na adres miejsca zamieszkania w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku oświadczenia o treści: „Pan T. B., Pragnę przeprosić Pana za moje zachowanie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, kiedy to niesprowokowany obraziłem Pana. Wyrażam najwyższe ubolewanie, że nie respektowałem Pańskiej godności” w formie określonej w zaskarżonym wyroku ponadto Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 100 złotych tytułem zadośćuczynienia, w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Wyrokiem z dnia 15 listopada 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację pozwanego.

W skardze kasacyjnej pozwany jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazał na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Zdaniem pozwanego, występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. przepisów art. 23 w zw. z art. 24 § 1 k.c. w zakresie, w którym niektóre sądy dopuszczają możliwość stosowania w sprawie o ochronę dóbr osobistych kryteriów wyłączających zastosowaną w niniejszej sprawie miarę oceny „obiektywnej” na rzecz kryteriów „działanie w obronie uzasadnionego interesu społecznego”, „kontekstu społecznego” lub kryterium „odbioru przypisywanych zachowań danym w środowisku”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powołanie się na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym

rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (porównaj między innymi postanowienia z dnia 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z dnia 28 marca 2007 r. II CSK 84/07, z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z dnia 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08, nie publ.).

Wątpliwość interpretacyjna wskazana przez skarżącego dotyczy w istocie dopuszczalności odejścia od oceny naruszenia dobra osobistego z odwołaniem do kryterium poglądów przeciętnego, rozsądnego człowieka (metoda „obiektywna”), na rzecz oceny weryfikującej czy doszło do przekroczenia progu dozwolonych zachowań w danym środowisku, co wymaga uwzględnienia zwyczajów środowiska i osobistych właściwości ludzi. Wątpliwość ta nie jest jednak wystarczająca dla uzasadnienia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie ma bowiem poważnego charakteru ani znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi już wątpliwości stwierdzenie, że co do zasady o tym, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, decydować powinna przeciętna ocena ludzi rozsądnie postępujących (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 18 czerwca 2009 r., II CSK 58/09, nie publ.; 29 września 2010 r., V CSK 19/10, nie publ.; 8 marca 2012 r., V CSK 109/11, OSNC 2012, Nr 10, poz. 119; 18 stycznia 2013 r., IV CSK 270/12, OSNC 2013, nr 7-8, poz. 94; 22 stycznia 2014 r., III CSK 123/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 115; 19 czerwca 2015 r., IV CSK 470/14, nie publ.; 10 sierpnia 2017 r., I CSK 21/17, nie publ.). Nie budzi też wątpliwości konieczność uwzględnienia kontekstu sytuacyjnego (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2015 r., IV CSK 470/14, nie publ. i z dnia 23 lutego 2017 r., I CSK 124/16, nie publ.). Czym innym jest natomiast ocena bezprawności naruszenia, którą należy oceniać z uwzględnieniem gwarantowanej konstytucyjnie (art. 54 ust. 1 Konstytucji) i konwencyjnie (art. 10 ust. 1 konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r., Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) swobody wypowiedzi, biorąc pod uwagę m.in. charakterystykę podmiotową wypowiadającego oraz podmiotu dotkniętego wypowiedzią, jak również przedmiot

oraz forum wypowiedzi (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2013 r., IV CSK 270/12, OSNC 2013, nr 7-8, poz. 94).

Niezależnie od tego należy zwrócić uwagę, że wątpliwość interpretacyjna eksponowana przez skarżącego nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, ponieważ ani powód ani pozwany nie działali w szczególnym charakterze podmiotowym ani w szczególnym środowisku, w którym użycie przypisanych pozwanemu wulgaryzmów mogłoby zostać uznane za usprawiedliwione; środowiskiem takim nie jest z pewnością samo przez się środowisko „sąsiedzkie”.

Zważywszy ponadto, że w sprawie nie wystąpiły przesłanki nieważności postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 i art. w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

aw

jw